

Orosz Irén

A vagongyáriak

Két feleség

Még fiatal az ősz. Aradon is csak éppen annyira csipősek a reggelek, hogy az asszonyok kendőt, kötött kabátot dobnak a hátukra. A lombos, alig sárguló fákra ferdén hulló napsugár majd csak pár óra múlva ad meleget. Dél tájt meg olyan heves lesz, mint forró nyárban. Pótolja, amit az idén mulasztott.

A Szabadság-téri végállomásról a gyárak felé induló villamosra szállok. A mögöttem felkapaszkodó korosabb nő borzongósan dörzsöli össze kezét. Még nem a hűvös levegőtől, hanem attól a két nehéz, nagy kondértól gémberedett meg, amit sikertelenül igyekszik a pad alá taszítani.

Gyorsan megtelik a kocsi. Még néhány futva érkező préselődik fel a kalauz már indit is.

Szüntelenül üti a csengőfejet a kocsivezető, hogy a piacra, munkába igyekvő, ellentétes irányba áramló gyalogosokat figyelmeztesse. A villamos úgy fut sínjein a sok ember között, mint leszegett-fejű, nyomokat kutató sárga kutya. Hirtelen megáll az evangélikus templom előtt. Régebben renoválhatták: az angol és német bombáknak már nyoma sem látszik rajta. Jó kozmetikus az idő, ha mindössze tizenegy éves is. Tovább lohol a villamos, majd egy vakantásnyit, figyelmeztetőt csönget: balra a gyújtóbombáktól felperzselt s azóta újjraépült volt Zwack likörgyár. Az utca két sarkán most emeletes házakat növelnek az állványokon dolgozó kőművesek. Jobbra, a földig égett Fekete bárány vendéglő és szálloda helyén még üres a telek. Le-fölszállnak az emberek s máris szinte teljes egészében újjáépült vasútállomás előtt torpan meg a kocsi. Lekaszálódznak a vonatra igyekvők, felszálló alig akad.

A kondéros asszony most fedezi föl a szomszédban lévő padon barátnőjét. Otthonosan egymás mellé telepszének, hangos szóra kapnak s mi valamennyien őket hallgatjuk.

A kantákban moslák vándorol a külvárosba, Gájba, a mamához, a két hízó számára. Kettőre van szükség, nagy a család: hat ember. A négy gyerek közül a legkisebb is felnőttszámba megy. A „Textil”-ben dolgozik. Segédmester, pedig még alig, hogy kikerült az iskolából... De ügyész szeretne lenni. Népügyész. Most beiratkozott a Bólyai-egyetemre „fere frekvenciával”.

A rosszul ejtett román szavakból még az idegen is arra következtet, hogy az egyetemmel csak most került kapcsolatba a család. A „mezeiző” kifejezést nem ismerik. Barátnője mégsem erre figyelt fel. A hízók foglalkoztatják. Lám, nekik nincs. A mamához kell mennie — mint most is — még egy kis zöldségért, még gyümölcsért is. Valami irigységfélével szúrja oda: — Hiába, nektek mindig jól mení.

Gyorsan jön a tiltakozás. — No, nem éppen mindig. Csak én tudom milyen nehezen neveltem fel a gyermekeket. Nem mondom, az utóbbi években... Igaz, meg is látszik az uram keznyoma a gyárban. Nincs olyan osztály, még műhely is alig, ahol neki újítása ne lenne... De azért — hagyd el, lelkem — baj is volt elég. Háborús sebesülése kiújult. Most már nem biceg. Féléve, hogy levágták a lábát. Térdből.

Csönd támad, mintha annak a régi bombának most hangzott volna el a robbanása, időbe telik, amíg a barátnő félénken megszólal: — Most már nem dolgozik a férjed a Dimitrovban?

Mereven bámulom az ablakot. Nem merek az asszonyra nézni, csak várható sirását fülelem. Változatlan hangon szólal meg: Miért sírna még a villamosban is. Az ura nem a becsületét, hanem a fél lábát vesztette el. Felépült. Az Asztrába ugyan nem vették vissza. Megtiltotta az orvos, hogy bizonytalan lépteivel a darúk alatt mászkáljon. Most a lakatgyárban dolgozik. Ülő, pepecs-munkát végez. De így is hazaviszi minden hónapban az ezer lejt. Külön ötszáz lejt nyugdíjat...

Jobban megnézem az asszonyokat. Csak most veszem észre milyen nagy köztük a különbség. Ezért hívja az életpárját az egyik uramnak, a másik férjemnek. Ezért nevezi az idősebb az aradi vagongyárat régi nevén Asztrának, a fiatalabb a mostani Dimitrovnak. Kétféle nyelven beszélnek ugyanazokról a dolgokról. Anyás külsejű az egyik, a másikon sok a cicoma. Nem is lehetnek barátnők, csak olyan egymástól elszakadt volt jószomszédok.

Mire észbekapok, a villamos már az új megállót is elhagyta és nézhetem a távolodó, egettámasztó kéményeket, a kitértárszárnyú vaskapú fölé hajló hatalmas ív betűit: GEORGIJ DIMITROV VAGONGYÁR. Itt akartam leszállni. Utóbb mégsem bánkódtam a fölösleges kutyagolás miatt.

A gyárban

Kilóméter-hosszú gyárfal. Előtte az út sóderes, hengerelt. A gyárfalat s az utat kísérő keskeny parkban nagylevelű, büszketarka egzotikus növények díszelnek. Az ágyások szélén szőnyegvirág virít. Valahol a közepetáján örökké-csobogó szélessugarú szökőkút. Fiatal fácskák szemérmes lombjai gyöngé árnyékot vetnek a napsütötte padokra. Most már így várja a dolgozót s így búcsúzik tőlük nap-nap után a vagongyár.

A főbejáraton belül, az udvaron Lenin életnagyságú bronzszobra. Ilyen lehetett, amikor a forradalom után a munkásokhoz beszélt, amikor kijelentette: A munka termelékenysége, ez, vég-eredményben, az új társadalmi rend győzelme szempontjából a legfontosabb, a legfőbb dolog.

Erről s az ehhez kapcsolódó kérdésekről beszélt valamivel később a gyár igazgatója, Patriciu Mihai elvtárs. Az elmúlt évről, amely számukra nagyon keserves volt.

— Jóval terven alul maradt a gyár. Csak kamatok fejében majdnem hatmillió lej kellett kifizetni. Most már talpraálltunk. Hadat üzentünk a lógósoknak. A munka termelékenysége ennek az évnek első felében a múlt évekhez viszonyítva huszonöt százalékkal nőtt. A munkások keresetének középarányosa az előirányozottal szemben 12,5 százalékkal emelkedett. Ennek az évnek csak az első hét hónapjában egymillió lej prémiumot kaptak a dolgozók...

Szigorú számokban beszél a közel egy éves küzdelemről.

A hosszú gyárfalon belül a szinte városnyi területen ezer új csoda fogad. Éppen tíz éve, hogy utoljára itt jártam. Akkor a vasraktár, szerszám-, festék-, csavar-, és szegecsraktárak, az asztalosműhely, kovácműhely, a rugógyár, öntőde, kazángyár mind, mind rom és hamú volt. A készletek kilencven százaléka tönkrement, ami megmaradt, azt is csak javítás után lehetett használni. Akkor négy hét alatt negyvenhétezer órát dolgoztak az összeverődött gyáriak, hogy utána, nyitott tetők alatt, valamiképpen termeléshez láthassanak. Azóta éjjel-nappal döng a „Samú”, az öreg, nagy gőzkalapács. Az új épületek egész sora nőtt ki a földből, már a tetőig zöld repkény futotta be őket.

A nagy szerelőcsarnok is új, Kelet-Európában a legnagyobb s a legkorszerűbb. Egyik végéről alig lehet a másik végére látni. Sínpárok futnak a magasban. Darúk közlekednek rajtuk párhuzamosan és szemben egymással. Hol egyiknek, hol másiknak szól a jelzőcsengője. Szegecselőgépek osztagai kattognak. Hegesztőpisztolyok rajai vetnek lobot, fémfűrészek dandárjai berregnek. Széltében-hosszában, magasságban, megszámlálhatatlanul sok készülő va-

gonjával, süketítő zajával, vakító fényeivel, dolgozó embereivel, feltűnően sok fiataljával együtt lenyűgöző, megkapó látvány a szerelőcsarnok még akkor is, ha az ember előzőleg már végigjárta az egész üzemet.

A türelmetlen ember

Egy morcos kisöreget veszek észre. Sapkáját tarkójára taszítja, fejét vakarja, mormog. A nagy zajban nem értem, de biztos valami cifrát mond. Hozzálépve bemutatkozom. Az ő nevét elnyeli a közeliünkben éppen kattogni kezdő szegecselő.

— Minek köszönhető a terv teljesítése? Túlteljesítése? — ismétli kérdésemet. — Nem minek, hanem kinek. Ismeri az igazgatót?

— Őt sokan ismerik. Régi munkásmozgalmi ember. A spanyol fronton is harcolt. Kommunista — s az előbb hallottakra gondolva hozzáteszem. — Úgy tudom, keménykezű ember.

— Na, hát neki köszönhető. Egyesek úgy mondják, egyedül neki! — ezt úgy ordítja mint aki a maga ki nem osztott dicső égrészét követeli. — Egy éve, hogy idejött és mindent a feje tetejére állított. Embereket váltott le, másokat magasabb posztra emelt... És az ifjúmunkásai... biggyeszti lekicsinylően a száját.

Félre von.

— Ide figyeljen. A munkához, a jó munkához, szakember kell. Jó szakember. Itt kezdődik minden — várja a véleményem és én rábólintok. — Na, most nézzon körül. Kiket lát? Egy csomó fiatal taknyost. Szakiskolááást! — nyújtja gúnyosan a szót. — Úgy mennek ezek a munkához, mint a tordai malac a vályúhoz. Bejönnek ide, nem tudnak semmit. Mi az, hogy nem tudnak. Megállnak. Reszketnek. Majdnem berezelnek. Nem mernek semmihez hozzányúlni. Falusiak.

Elnézem a buksifejű, tizenhét-tizennyolc éves fiúkat. Magam elé képzelem gyermekkori munkájukat, a libák pásztorlását, birkanyájak terelését, ügyeskedő segítségüket a szántás-vetésben, a hegyi vagy síksági falujuk csöndjét, ahol a legnagyobb zajt a traktor ütötte; aztán a falusi iskolát, vágyukat a város, a mesterség után, a nagy szenzációt, amit a szakiskola tanműhelye jelentett, ahol először melegedett a tenyerükhöz fúró, reszelő, villamosgép, esztergapad, satú. Teliszédtek magukat számokkal, technikai, politikai, gazdaságtani és más teljesen új fogalmakkal. Utána beállítottak ide. Kelet-Európa legnagyobb szerelőcsarnokába, ebbe a zúgó, villámló csodába, ahol egész vagonok látszólag vékony mágneses karokon, mint valami vándormadarak, lassú méltósággal húznak el a fejük

fölött. Persze, hogy hirtelenében kiröppen a fejükből, amit az iskolában beléjük gyúrtak. Nyilván semmihez sem mernek nyúlni. Helyükben ki nem volna így az első napokban, hetekben?

Ezt, ha kicsit mormogva, de ő is elismeri.

Hol is van hát a hiba? — „vallatom” az öreget. Válasz helyett felhorkan. Tőlünk távolabb az egyik ifjú „hanyag eleganciával” a földre dobta a hegesztőpisztolyt.

— Mintha a szívemre hullatná, úgy fáj. Hát így bánnak ezek a szerszámokkal, meg az anyagokkal. Lehet így önköltséget csökkenteni? — hirtelen karonragad — jöjjön, mutassak valamit.

Egy alvázhoz visz. Kész rajta a szegecselő munka.

— Kész? Nézze meg csak jól — s már mutatja is az üresen kerekedő szegecs-lyukakat, amelyeket fehér krétával húztak körül — ezen „ők” dolgoztak.

— És ez így megy ki?

— Í-i-j-így? — kiáltja megbotránkozva. — Innen rossz munka nem megy ki! Pótoljuk, kijavítjuk, ha kell, újracsináljuk. De mibe kerül ez?! Újból kézbevenni a munkát.

— Hát mért nem tanítja a fiúkat szakmára is, meg mőresre is? Utóvégre ők csak alapismereteket hoztak, a tudást, a gyakorlatot itt kell...

— Tanítom, elvtársnő. Dehát, az isten se egy nap alatt teremtette a világot. Tanítom. Tölcsérrel csurgatnám beléjük a tudást.

Elnevetem magam: amilyen haragos, legszívesebben léket is ütne a tölcsérhez.

— Tanulnak is, hiszen én tanítom őket. Dehát ők nem ismerik, nem is tanulják az egész szakmát, csak egy részét...

Végleg megnyíltak a zsilipjei: az anyagellátás akadozik, aztán nyúlhat az ember nyaka, amíg az elpotyázott időt bepótolja.

Körülöttünk már felfigyeltek a hosszás beszélgetésre. Mikor az öreg maga elé int egy ifjút, néhány öreg munkás is mellénk lép egy percre, negyezi a fülét.

— Mondd meg, fiam, az elvtársnőnek, milyen az anyagellátás.

A fiú mintha iskolában lenne, olyan készséggel és ugyanolyan hanghordozással kiáltja fülünkbe:

— Az anyagellátás jó. Nagyon jó. Néha állunk egy-két órát, de utána azonnal hozzák az anyagot.

Összedugott fejünket felemeljük, egymásra nézünk.

Úgy kesereg, mintha időlen idők óta semmi sem változott volna az üzemben, mintha csak öt zargatnák a gondok, amelyeket egyedül kellene megoldania. Mégis másokra neheztel: miért nem rendeztek már „mindent véglegesen”.

Hallgatunk. Így aztán jó barátságban búcsúznak.

A felnőttek felelőssége

Más két elvtárssal elegyedem szóba, akik már régebben és mosolyogva figyelik küszködésem. Az egyik Faur Zoltán, alacsonyabb barna férfi, a szerelőcsarnok mestere. Molnár Bálint magasabb, ő a csarnok műhelyvezetője. Majd annyi ideje dolgoznak a gyárban, mint az öreg Háromhónapos tapasztalatcserén együtt járták Magyarországnagy üzemeit. Egymás szájából szedegetik a szavakat, egymás gondolatait egészítik ki.

Megoldatlan dolgok vannak s ahogy látjuk, ki sem vesznek. Ha egyel végeztünk, jön helyette másik, ha nem kettő. Ahogy nő az üzem, a termelés, úgy szaporodnak a nevelni való ifjúnunkások. Gépekre is, magunkra is mindegyre nagyobb feladatokat rovnak.

— Igaz, amit az öreg az ifjakraól panaszott?

— Igaznak igaz, de idővel múlik. Persze félév-egyév alatt nem lesznek még olyan munkások belőlük, mint amilyenek mi vagyunk, akik itt ettük meg a kenyerünk javát. S nemcsak ennyi az igazság. A tervet teljesítjük, túlteljesítjük, s ebben nekik is megvan a maguk része. Némelyiknek elég derekasan.

Most ők fognak karon. Lássak olyanokat is — több van belőlük — akiket nem csepülni, de dicsérni lehet. Földönheverő alkatrészek között, darúról csüngő alvázak alatt vezetnek. Visznek műhelyhosszant. Néha olyan zakatolásba érünk, hogy csak a mutogatás: értem.

Megállunk. Két fiatalember dolgozik előttünk elmerülten, biztos mozdulatokkal. Egy ideig nem zavarjuk őket buzgalmukban, amely olyan, hogy attól győztesen nézek vissza a műhely vége felé, ahol az öreg mormogót elrejtí a tekintet elől a sok készülő vagon. Aztán ismerkedésre kerül a sor.

— Dumitrica Radu, kiáltja az egyik fiatalember a fülembé, a másik meg Mihalache Dimitru. Ketten együtt sem számlálnak negyven évet. Tigru-Jiun végezték a szakiskolát.

Jó messze. S odavalók valahova a környékre? Rábólintanak. Még jóformán ki sem ejtettem a következő kérdést, máris felelnek:

— Fejenként 1.600 lejt ebben a hónapban.

Hát nem volt mindig ennyi?

— Nem — de ezt már a műhelyvezető, meg a mester magyarázza, hogy a fiatalok folytassák dolgukat. — Attól függ, milyen munkát kapnak. Olyat-e, amit már jó ismernek, vagy olyat, amit mégcsak kóstolgatnak.

Az ifjak tudják, hogy róluk van szó. Nagy igyekezetükben, ha lehetne, még hangosabban berregtetnék a szegecselőket.

Faur és Molnár elvtársak egymásra háritgatva a javát elmondják, hogy ez a két fiú is, mint a többi, hozzájuk fordult tanácsért,

mit kezdjenek a pénzüikkel, ha nagyobb a kereset. Így lesz szép ruhájuk, jó fehéreneműjük, ügyes tartós cipőjük. A „régii Asztrásoktól” tanulgatják a szakma csínját-bínját, s azt is, hogy érdemes a munkát szeretni, mert az olyan, mint a jó anya: kedvre derít és táplál.

Ha a munka jó anya, akkor a régi Asztrások, — akár a műhelyvezető, mester, vagy munkás, még ha öreg morcos is, — jó apa, aki szigorú dorgálások, meg simogató szavak közepette nevel.

Nézem a régi Asztrásokat, meg az új Dimitrovistákat és arra gondolok, hogy huszonöt év múlva az ifjak az egyik műhelyvezető lesz, a másik meg mester, a harmadik morcos kisöreg, aki majd fájó szívvel fog zsörtölődni a „mai fiatalokra”, hogy már szegecse-lőt sem tudnak kézbevenni; egyebet se tanultak meg a szakmából, mint éppen az automata gépeket irányítani, sétálni közöttük.

Szeretnék akkor is riportot írni róluk. De talán nem is kell erre 25 évet várni, különösen akkor nem, ha mind több olyan IMSz-tag dolgozik majd, mint Mihaiies Jon a kovácműhelyből, aki 110 százalékkal túlteljesítette a normáját, s mint Purice Gheorghe a vagonosztályról, aki 74 százalékkal haladta túl, meg olyan kommunisták, mint Kohányi György esztergályos, aki áprilistól már 1963-ra termel, és olyan élmunkások, mint Faragó József, Popa Traian, Mihaleczky Péter, Balta Györgye...

A felnőttek felelőssége és különösen a párttagoké újra szóba kerül. Hiszen ki kell, hogy tudójék, mi volt az oka a múlt évi lemaradásnak, mi a magyarázata az ideii tervtúltejesítésnek, a munkatermelékenység növekedésének. A mester és a műhelyvezető egymásra néznek, s szinte egyszerre taszítják hátra sapkájukat.

A tavalyi esztendő? Ragadós a felelősség alól való kibúvás, a nemtörődömség. Tavaly az üzem igazgatósága, meg a pártbizottság is csak akkor „vett észre” egy-egy hibát, amikor az már nyilvánvaló volt. Mi is, csak a vállunkat vonogattuk. Ha más nem törődik vele, mért éppen mi törjük magunkat? Így történt, hogy annyi munkaórárt pazaroltunk el sétálgatással, amennyivel hosszú-hosszú vagon-sort lehetett volna gyártani.

Kényelmetlen téma ez. El is hallgatnak. Egyik is, másik is valamii munkának néz utána s mikor visszatérnek, inkább arról beszélnek, mi történt, mikor Patriciu elvtárs elfoglalta az igazgatói posztot, meg hogyan zajlott le az üzemi pártbizottság választása. Akkor kezdődött az izgalmas idő, amikor az igazgatóság az alkalmatlanokat lecserélte. Megkövetelte a pontos, selejtmentes munkát. Legjobban az öntöde munkásai prűszköltek. Holmi „diktatúrát” emlegettek még az egyes párttagok is.

Az igazgató elvtárs pedig nem tréfált. Kiadta a rendelkezést: munkaidő alatt a kapun csak az ő engedélyével lehet kimenni.

A fordulat

Döntő javulást — pártmunkában és termelésben egyaránt — pártbizottság-választó közgyűlés hozott. Erről már én is tudtam, Minzat Sava elvtársnak az üzem pártbizottsága jelenlegi titkárnak az egyik jelentéséből. Most Faur, meg Molnár elvtárssal, ahogy hárman a csarnok egyik „csendesebb” sarkában állunk, egymásnak emlegetjük a jelesebb eredményeket. Ők inkább a közgyűlés heves-ségét rajzolgatták, ahol a hibák okai kirobbantak, én meg, amit a hivatalos papírból megtudtam.

Kóválygásnak, álmatagságnak egyszerre vége szakadt a „nagy rázás” után. A párttagok visszakapták forradalmi lendületüket, mozgásba tudták hozni a szakszervezetet és az IMSz-et is. Megindult a javaslat-áradat: — Ne az első és második váltás idején szállítsák a féligkész vagonokat, hanem a harmadikban, hogy ne akadályozza a termelő munkát. Szereljenek fel öt új satút a vagonosztályon, hogy megszűnjék a mászkálás. Szovjet munkamódszereket kell általánosabban alkalmazni, a szakoktatásba, a szakmai továbbképzésbe minél több dolgozót bevonni...

Tíz, húsz, harminc, ötven, majd annál is több javaslat vált gyakorlattá.

— De azért ez nem is volt kicsi dolog — mondta mosolyogva Faur — amikor a régi hangoskodók felmentek a pártbizottsághoz. Zsebükben a boríték, benne majdnem duplányi fizetés, meg a prémium. Mind a kettő arról beszélt, hogy lehet többet is, meg selejtmentesen is dolgozni. Nem erővel, hanem ésszel. Csak annyit mondtak: igazuk volt az elvtársaknak. S nem ezt a pár szót szégyelték, hanem azokat, amiket régebben mondtak.

Közben előkerült kísérőm is, Luca Tiberiu elvtárs, elbúcsúztunk a szerelőcsarnokbeliektől.

Az éjszakai autózás is sokat segített — folytatta Luca elvtárs a beszélgetést ott, ahol épp az imént abbahagytuk. Már az udvaron, a majdnem kész vagonok közt járunk. Nézzük, hogyan szerelik fel az asztalokat, a hamutartókat, függönyöket. Az új kocsikat körülzümögí a munka mindenfelől áradó zaja. Ez Luca Tiberiu szavainak is kísérőzenéje.

Az úgy történt, hogy az igazgató elvtárs egész napi munkája után, este megegyeszer leellenőrzött mindent. Így vette észre az egyik éjszaka, hogy az igazgatóság egyes utasításait a technikai-adminisztratív felelősök nem hajtották végre. Nem volt még biztosítva a másnapi zavartalan anyagellátás, a megrendelések, a bank... mindenből maradt egy „kicsi” másnapra, csak annyi, hogy a „magja ki ne vesszen”. Ő nem fogta fel ilyen kedélyesen a dolgot. Azon melegiben autót küldött a különböző osztályok felelőseiért. Ki a me-

leg ágyból, be az üzembe. Együtt dolgoztak egész éjszaka, amíg a munkával el nem készültek... De ez még régen volt. Majd egy éve.

És azóta?

— Azóta? Ami csak az üzemen mulhat, mindent elvégzünk. Tervelmaradás? Ismeretlen fogalom már nálunk. Terven felül még számtalan személykocsit és nyolcvannyolcüléses újtipusu személykocsit terveztünk...

Régi és új, meg újjáépített üzemekben és épületek között járunk. Műhelyekben, irodákban és az udvaron munkásokkal, tisztviselőkkel találkozunk. Mindenki siet. Sürgős a munka. A Georgij Dimitrov vagongyár dolgozói vállalták, hogy a Nagy Októberi Forradalom évfordulójára, és Pártunk II. Kongresszusának tiszteletére, november 7-re befejezik ezévi tervüket.

Munkavállalás — újabb küzdelem. Mióta a vagongyár megépült, mindig küzd és mindig a Párt vezetésével küzd a munkássága. Régen a darab kenyérért, a szabadságért. Felszabadulás előtt a fészketvert vasgárdisták ellen, augusztus 23-a óta az újjáépítésért s a munka termelékenységéért, a tervteljesítéséért. Minden harc más és más, csak egyben hasonlítanak: a Párt vezetésével mindig győzedelmes.

Ismét a zsúfolt pályaudvaron vagyok, útra készülök. Mennyien utaznak! Soha munkásember nem kélt útra a multban, hacsak nem állást keresett. Különbén egész életét szülővárosában, szülőfalujában élte le. Most dolgozók érkeznek nyári szabadságukról, mások évi pihenőjükre indulnak, rokonokat látogatnak, hivatalos küldetésben vannak, kongresszusra, konferenciára mennek.

És mennyi megrakott tehervagon közlekedik! Építkezési anyagokat, élelmiszert, ruházati cikkeket hoznak-visznek, egyre szaporodó üzeimeink, építő telepeink számára nyersanyagot szállítanak. Népes, forgalmas, izgalommal terhes az állomás. Békés háború idején élünk, amikor a munka termelékenységéért folyik a csata. A munka termelékenységéért, ami a mi új társadalmi rendünk szempontjából a legfontosabb, a legfőbb dolog.

A vagongyáriak ezért viaskodnak sé ezért diadalmaskodnak.

(Erdély)